

FRANTIŠEK KOŽÍK (1909 - 1997)
NEJVĚTŠÍ Z PIEROTŮ (1939)

Kožík, F.: Největší z pierotů, Český klub, 2002, Praha, 21. vydání.

Příběh se odehrává z velké části ve Francii v Paříži, ale také v Čechách, v Itálii a v Rusku na začátku 19. století.

Hlavní postavy

- *Kašpar Deburau* (Jean Baptiste Gaspard Deburau)

Největší herec pantomimy, byl po matce českého původu, narodil se v Kolíně v Čechách (31. 7. 1796) do komediantské rodiny. Měl přísného otce a velmi šikovné sourozence (dva bratry a dvě sestry). On sám jejich kvalit nedosahoval, a proto byl odmala odstrkovaný a považovaný za méněcenného. Zastával funkci šaška, což pro něj znamenalo mnoho kopanců, pádů a modřin - kvůli tomu, aby rozesmál publikum.

Byl velmi citlivý, uzavřený a ctižádostivý, což bylo způsobeno neustálým ustrkováním a nevšímavostí rodiny (například musel držet noční hlídky).

První díl

Kašpar se narodil v době neustálých válek a revolucí. Ve Francii vrcholila vláda Napoleona a blížilo se její svržení. Ale on, ještě jako dítě, tyto věci příliš nevnímal. Posléze se svými názory přiklonil spíše Napoleonovi, protože se stal symbolem boje za svobodu, změny, odporu, chtěl přinést něco nového.

Jak již bylo řečeno, Kašpar byl ve své komediantské rodině utiskovaný a zastával tu nejpodřadnější úlohu - šaška. Jen jediný člověk mu rozuměl, byl jím starý šašek Giacomo, který si prošel stejným peklem. Často si s Kašparem povídal a vypravoval mu o divadle a o sobě. Jeho život vyhasl krátce po tom, co se rodina vydala na cesty - nedaleko před Prahou. Pro Kašpara to byla těžká ztráta.

Cílem rodiny bylo dojít do Francie (zde zdědili jakýsi statek) a cestou si vydělat nějaké peníze. Cesta byla těžká a na jejím konci byl polorozbořený, takřka neopravitelný dům. Rozhodli se zkusit štěstí v Paříži. Ovšem do města se nedostali. Jeli tedy na jih - do Itálie a nakonec se podívali i do Ruska, k samotnému carovi. Potom se vrátili do Paříže, která je přijala.

Živili se ukazováním svých dovedností - představení byla oblíbená a celkem výnosná. Za několik let, co Kašpar v Paříži pobýval, toho hodně zažil. Setkal se se samotným Napoleonem, těsně před jeho pádem a všiml si samotných Pařížanů. Hlavně toho, jak se dokázali přetvařovat, když na trůn nastoupil Ludvík XVIII. a zavedl znovu cenzuru a jiné nesvobody nebo toho, když pařížané vítali ve městě pruskou a anglickou armádu. Kašparův otec byl zatčen a uvězněn (jeho pomstychtivý nepřítel ho udal za držení Napoleonovy podobizny), ale pak se Napoleon vrátil a on byl propuštěn. Jenže

osvobozenecká vojska přišla zpět, s nimi svržený král a cenzura... Otec šel znovu za mříže. Kašpar si v Paříži našel dva kamarády. Evžen byl bratr Viktora Huga. Jeho verše nebyly uznávané a on na bratra žárlil. Nakonec se zbláznil a zanedlouho zemřel. Druhým přítelem byl Klement Longval. Ten zakrýval svůj původ (pocházel z rodiny kata) a zoufale se snažil odvrátit břemeno, které měl převzít po otci (povolání bylo dědičné). Nakonec se mu to podařilo, ale před tím musel několik poprav vykonat. Kašpar mu byl v těch chvílích oporou, bez které by se býval jen těžko obešel. Svoji kariéru začal Kašpar v divadle Funambules, nejprve s celou rodinou. Ta však za nějakou dobu musela odejít, kvůli neshodám. Sourozenci se rozprchli do světa, otec zemřel a matka se utopila. Kašpar zůstal v divadle sám a hrál stále ty nejpodřadnější role. Díky kamarádům poznal svoji první lásku - byla jí Margot. Nutno dodat, že Kašpar dosud neměl s ženami žádné zkušenosti, byl proto velice naivní, chtěl se hned ženit. Ovšem tato láska, trvající jednu noc, se posléze projevila jako jeho největší a byla dokonce opětovaná. První díl knihy končí naprostým zoufalstvím, přemýšlením nad životním údělem a nakonec sebevraždou - nepodařenou - Kašpar se chtěl utopit, ale byl zachráněn.

Druhý díl

Kašpar našel novou chuť do života. Přesvědčil ředitele divadla, aby mu umožnil provést svůj sen - hrát sluhu Pierota - vypočítavého, chytrého, směšného. Pierot je každým člověkem a zároveň je v každém kus Pierota. Postava měla obrovský úspěch. Kašpar dokázal mimikou obličej a pantomimou vyjádřit vše. Návštěvnost rostla a o Debureauovi a jeho Pierotovi se mluvilo po celé Paříži. Postrach divadel, kritik Janin, byl nadšen a napsal o něm knihu. Kašpar si dobyl Paříž. Oženil se s mladou dívkou a měl s ní dvě děti. Žena mu zahýbala, protože se jí vůbec nevěnoval a byl stále v divadle nebo s přáteli. On to věděl a toleroval to. Paříží otrásla další revoluce vedená proti králi, ale nic nepřinesla. Kašpar se během ní setkal s Margot a zjistil, že ji miluje více, než svoji ženu. Uplynula nějaká doba. Kašpar Debureau zestárl, ale Pierot ne. Takřka náhodou se znovu setkal s Margot a začal s ní žít. Svoji ženu opustil. Jednou, když byl na procházce s rodinou, začal ho slovně napadat opilý mladík. Vyprovokoval ho tak, že ho udeřil holí a mladík zemřel. Díky své obrovské popularitě byl Debureau osvobozen, ale stále ho pronásledovaly výčitky svědomí. Proto napsal hru „Hadrář“, v níž se z vraždy „vyzpovídal“ a ulevilo se mu. Po několika letech počal Kašpar cítit slabost. Byl nemocný a brzy se dočkal svého posledního představení. Zemřel 16. 7. 1846 ve věku padesáti let. Nástupcem byl jeho syn Karel, který se mu velmi podobal, a proto si také získal diváky. Vše skončilo roku 1862, kdy bylo divadlo Funambules zbouráno.